

ฉบับที่ 1 (สิงหาคม 2563)

วิจัยปริทัศน์

RESEARCH REVIEW ARTICLE

สถานการณ์
การออมของไทย

กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

สถานการณ์การออมของไทย

วิมลรักษ์ ศานติธรรม*
ปรียวรรณ สุวรรณสุนย์**
คณาธิป ไกยชน***

บทคัดย่อ

การออมเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเตรียมความพร้อมเพื่อการใช้จ่ายในยามฉุกเฉินหรือในอนาคต จากรายงานการศึกษาภาวะหนี้สินของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยของประเทศไทย พบว่า ภาวะหนี้สินของครัวเรือนผู้มีรายได้น้อยหรือครัวเรือนฐานรากมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่อง เช่นเดียวกับรายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน (ไม่รวมภาระหนี้สินต่อเดือน) ที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นต่อเนื่องเช่นกัน ส่งผลให้รายได้เหลือจ่ายเฉลี่ยต่อเดือนมีแนวโน้มลดลง กลายเป็นปัญหาสำคัญของการออม โดยเฉพาะพฤติกรรมการบริโภคของวัยแรงงานกลุ่มคน Gen Y ซึ่งเป็นกลุ่มวัยแรงงานที่มีจำนวนมากในตลาดแรงงาน ประกอบกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้การใช้จ่ายของคนกลุ่มนี้ง่ายขึ้นส่งผลต่อการกักตุนและไม่มีออม ดังนั้น แนวทางในการออมให้เกิดผลดีที่สุดจึงควรมีการวางแผนการออมเป็นระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อให้สอดคล้องกับการใช้จ่ายในแต่ละช่วงเวลาทั้งยามปกติ และเมื่อเกิดเหตุการณ์ฉุกเฉินหรือภาวะวิกฤต ที่ผ่านมารัฐบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการออม และเล็งเห็นว่าภาคประชาชนยังไม่ได้รับการสนับสนุนด้านการออมอย่างจริงจัง ซึ่งเป็นการออมในรูปแบบของต่างคนต่างออม การตราพระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2554 จึงเป็นมาตรการสนับสนุนการออมที่คาดหวังให้ประชาชนมีเงินออมเพียงพอจะนำไปใช้จ่ายในวัยสูงอายุหรือวัยเกษียณ และสร้างความมั่นคงในอนาคต ตลอดจนเป็นการเสริมสร้างคุณภาพชีวิตและลดความเหลื่อมล้ำทางการออมเงินของประชาชนในประเทศ

* วิทยาการชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ

** วิทยาการชำนาญการพิเศษ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ

*** วิทยาการปฏิบัติการ กลุ่มงานวิจัยและพัฒนา สำนักวิชาการ

บทนำ

ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและธุรกิจ (Economic Intelligence Center: EIC) ของธนาคารไทยพาณิชย์ ได้วิเคราะห์ภาพรวมเศรษฐกิจโลกของปี 2563 อยู่ในภาวะถดถอยเนื่องจากการเผชิญกับการแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) ทำให้หลายประเทศออกมาตรการควบคุมโรคที่เข้มงวดขึ้น โดยใช้นโยบายเว้นระยะห่างทางสังคม (Social distancing) เช่น การทำงานจากที่บ้าน (Work from home) งดกิจกรรมสันทนาการ ปิดการเดินทางทั้งภายในประเทศและระหว่างประเทศ (Lockdown) การปิดสถานที่ชั่วคราว เป็นต้น มาตรการควบคุมดังกล่าวมีผลกระทบโดยตรงต่อภาวะทางเศรษฐกิจ รายได้และการมีงานทำ เงินออม ภาระหนี้สิน และค่าใช้จ่ายของครัวเรือนในประเทศอย่างมาก โดยดัชนีภาวะเศรษฐกิจและการครองชีพของครัวเรือนไทย (KR-ECI) ที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพฯ ปริมาณพล และพื้นที่ต่างจังหวัดปรับตัวลดลงต่อเนื่อง สร้างสถิติต่ำสุดในรอบ 74 เดือน สอดคล้องกับผลการสำรวจของศูนย์วิจัยกสิกรไทย เรื่องการปรับตัวทางด้านการจ้างงานขององค์กรและธุรกิจที่ครัวเรือนสังกัดหรือเป็นเจ้าของในเขตพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมาณพลภายใต้สถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) พบว่าองค์กรและธุรกิจส่วนใหญ่ที่ทำการสำรวจพยายามรักษาสถานะการมีงานทำของลูกจ้างให้มากที่สุด โดยร้อยละ 21.4 ของครัวเรือนที่ทำการสำรวจถูกปรับลดเงินเดือนลงชั่วคราวแทนการเลิกจ้าง ส่วนร้อยละ 21.1 ลดเวลาการทำงานล่วงเวลาเพื่อลดต้นทุนด้านแรงงาน และร้อยละ 4.9 ของครัวเรือนที่ทำการสำรวจถูกเลิกจ้าง ผลกระทบดังกล่าวทำให้รายได้ของครัวเรือนลดลง ในขณะที่ภาระค่าใช้จ่ายที่สูงขึ้น โดยเฉพาะค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับสุขภาพทั้งหน้าากอนามัย เจลแอลกอฮอล์ล้างมือ รวมถึงการทำประกัน COVID-19 ที่เพิ่มขึ้นเฉลี่ย 1,223.2 บาทต่อเดือน สำหรับครัวเรือนในพื้นที่กรุงเทพฯ และปริมาณพล และเพิ่มขึ้นเฉลี่ย

706.5 บาทต่อเดือน สำหรับครัวเรือนในพื้นที่ต่างจังหวัด ส่งผลให้ครัวเรือนไทยที่ทำการสำรวจส่วนใหญ่ร้อยละ 65.3 มีเงินออมลดลงจากเดือนก่อนหน้า หลังนำเงินที่เก็บออมมาใช้จ่ายเพื่อการดำรงชีพ ซึ่งประเมินว่าสถานการณ์เศรษฐกิจของภาคครัวเรือนไทยปัจจุบันอยู่ในภาวะถดถอย สะท้อนจากการลดลงทั้งรายได้และรายจ่าย นอกจากนี้ครัวเรือนยังมีภาระหนี้ต่อรายได้ที่ค่อนข้างสูงถือเป็นอีกหนึ่งอุปสรรคที่สำคัญต่อการใช้จ่ายและการกู้ยืมในระยะต่อไป รวมทั้งสัดส่วนการออมและกักเงินทางการเงินที่แสดงถึงความสามารถในการรับมือกับผลกระทบทางการเงินของครัวเรือนยังลดลง โดยปัจจุบันมีครัวเรือนไทยจำนวนมากไม่มีการเก็บออมและกว่าครึ่งมีสินทรัพย์ทางการเงินไม่พอรายจ่ายเกิน 3 เดือน ส่งผลต่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจในอนาคตที่อาจเกิดช่องว่างการออมและการลงทุนทำให้เกิดความไม่สมดุลในระบบเศรษฐกิจไทยกระทบต่อศักยภาพการเติบโต การกระจายรายได้ และเสถียรภาพระบบการเงินได้ ดังนั้นจึงจำเป็นต้องส่งเสริมการออมซึ่งเป็นเงินทุนสำคัญต่อการลงทุนของประเทศที่ทำให้พัฒนาเศรษฐกิจได้อย่างต่อเนื่อง

ความหมายและลักษณะของการออม

การออม หมายถึง การประหยัด การเก็บหอมรอมริบ การถนอม การสงวน สิ่งที่จะประหยัดหรือเก็บหอมรอมริบ เช่น ทรัพย์สินหรือเงินทอง เป็นต้น ดังนั้น การออมเงิน จึงหมายถึง การเก็บเงินหรือกักเงินไว้ส่วนหนึ่งจากรายได้ที่ได้รับมาจากการทำงานหรือรายรับจากส่วนอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้จ่ายหรือเก็บออมได้ตามความปรารถนา

การออมเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ชีวิตบรรลุเป้าหมายในสิ่งที่มุ่งหวัง เช่น ออมเงินเพื่อสมัครเรียนพิเศษ ออมเงินเพื่อไปเที่ยวต่างประเทศ ออมเงินเพื่อซื้อบ้านในอนาคต เป็นต้น ซึ่งการออมเป็นปัจจัยที่สำคัญยิ่งที่จะทำให้ผู้ออมบรรลุเป้าหมายที่วางไว้ นอกจากนี้การออมเงินไว้เพื่อใช้ยามฉุกเฉิน ยังช่วยลดปัญหาสภาพคล่องทาง

การเงินเมื่อได้ เช่น มีเงินสำรองตอนเจ็บป่วย มีเงิน
ซ่อมบ้าน ซ่อมรถ เป็นต้น

ปัจจุบันภาครัฐได้ส่งเสริมการออม 2 รูปแบบ
ประกอบด้วย 1) การออมภาคบังคับ ซึ่งประกอบด้วย
กองทุนประกันสังคมและกองทุนบำเหน็จบำนาญ
ข้าราชการ และ 2) การออมภาคสมัครใจ โดยมุ่งใจ
ด้วยสิทธิประโยชน์ทางภาษี อาทิ กองทุนสำรอง
เลี้ยงชีพ กองทุนรวมเพื่อการเลี้ยงชีพ (retirement
mutual fund: RMF) และกองทุนรวมเพื่อการออม
(super savings fund: SSF)

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้กล่าวถึงลักษณะ
การออมเงินไว้ 3 ลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. การออมเงินกับสถาบันการเงิน ซึ่งรวมถึง
ธนาคารพาณิชย์ ธนาคารออมสิน ธนาคารอาคาร
สงเคราะห์ ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์
การเกษตร บริษัทเงินทุนและบริษัทเงินทุน
หลักทรัพย์ บริษัทเครดิตฟองซิเอร์ และบริษัท
ประกันชีวิตเฉพาะประเภทเงินสำรองประกันภัย
ในระยะที่ผ่านมาประชาชนและสถาบันไม่แสวงหา
กำไรฝากออมเป็นส่วนใหญ่ โดยประชาชนนิยมนำ
เงินไปฝากธนาคารพาณิชย์มากที่สุด และการฝาก
เงินไว้กับธนาคารออมสินและการซื้อสลากออมสิน

2. การออมกับธุรกิจประกันชีวิตและ
ประกันภัย การประกันชีวิตถือเป็นการออมกึ่งบังคับ
ที่จะช่วยคุ้มครองหรือบรรเทาความเดือดร้อนใน
ยามจำเป็น พบว่าประชาชนให้ความสำคัญกับการ
ทำประกันชีวิตมากขึ้น ทั้งประเภทสามัญ ประเภท
อุตสาหกรรม โดยรูปแบบการประกันชีวิตที่ถือเป็น
การออม คือ การประกันชีวิตแบบตลอดชีพ
แบบสะสมทรัพย์ และแบบเงินได้ประจำรายปี
โดยรูปแบบที่เหมาะสมกับผู้ที่ต้องการมีรายได้
ภายหลังเกษียณอายุหรือผู้ต้องการสร้างเงิน
บำนาญไว้ในยามชราอย่างสม่ำเสมอ คือ
การประกันแบบเงินได้ประจำรายปี (Annuity Life
Insurance) ซึ่งเป็นการประกันชีวิตที่บริษัทประกัน
ชีวิตจะจ่ายเงินจำนวนหนึ่งเท่ากันอย่างสม่ำเสมอ

ให้แก่ผู้เอาประกันภัย ทุกเดือนนับแต่เกษียณอายุ
นอกจากนี้ ยังมีการประกันอุบัติเหตุและการประกัน
สุขภาพ

3. การออมกับสถาบันการเงินในชุมชน
ประกอบด้วย กลุ่มออมทรัพย์หรือกลุ่มสัจจะ
ออมทรัพย์แบบครบวงจร เป็นรูปแบบการระดมทุน
ด้วยการออมเพื่อช่วยเหลือกันเองภายในชุมชน
ที่ครอบคลุมและให้หลักประกันแก่สมาชิกตั้งแต่เกิด
จนเสียชีวิต โดยมีสมาชิกเป็นเจ้าของและผู้ให้บริการ
โดยมีระบบวิธีคิดคล้ายกับธนาคารพาณิชย์
แต่มีลักษณะเด่นกว่าคือ เป็นระบบที่ผสมผสาน
การแก้ปัญหาของชุมชน โดยให้มีการออมเงินไว้กับ
กลุ่มเดือนละครั้ง แล้วนำเงินออมที่ได้ไปปล่อยให้
สมาชิกกู้ยืม เมื่อถึงสิ้นปีนำผลกำไรมาแบ่งส่วน
เพื่อปันผลคืนแก่สมาชิกและนำมาจัดตั้งเป็น
กองทุนสวัสดิการช่วยเหลือสมาชิกหรือคนในชุมชน

นอกจากการออมตามประเภทดังกล่าว
ปัจจุบันประชาชนยังมีทางเลือกในการออมเงินอีก
หลายวิธี โดยเฉพาะการลงทุนในตราสารหนี้ซึ่งเป็น
อีกทางเลือกหนึ่งของการออมเงินในระยะยาวที่
ประชาชนให้ความสนใจ ประกอบด้วยพันธบัตรซึ่ง
ออกโดยรัฐบาลหรือองค์กรของรัฐ และหุ้นกู้ซึ่งออก
โดยภาคเอกชนที่ต้องการระดมทุนจากนักลงทุน
และประชาชนทั้งในและนอกประเทศ เนื่องจากจะ
มีการจ่ายผลตอบแทนที่แน่นอนคล้ายกับการฝาก
เงินกับสถาบันการเงินเช่นเดียวกัน อีกทั้งยังมีการ
ออมเป็นทองคำ และอสังหาริมทรัพย์อีกด้วย

วิธีการออมเงิน

การวางแผนการออมเงินให้เกิดผลอย่างเป็น
รูปธรรม จะต้องมีการวางแผนเป้าหมายที่ชัดเจน และมี
วินัยในการออมอย่างเคร่งครัดเพื่อให้ยอดเงินออม
บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
โดยสามารถแบ่งการออมเงินออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

1. เงินออมระยะสั้น หรือเงินออมเพื่อสำรอง
ใช้จ่ายฉุกเฉิน เป็นเงินออมที่มีความสำคัญและเป็น
เงินออมก้อนแรกที่ทุกคนควรมี เพราะเป็นเงินที่
สามารถนำมาใช้ได้หากเกิดเหตุการณ์ที่ไม่คาดคิด

เกิดขึ้น และต้องใช้เงินโดยที่ไม่ได้วางแผนไว้ล่วงหน้า อาทิ ตกงาน หรือเจ็บป่วย โดยเฉพาะจากสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (COVID-19) ที่ส่งผลกระทบต่อทั่วโลก ทำให้เงินรายได้ลดลง การดำเนินชีวิตเปลี่ยนไปมีรายจ่ายเพื่อสิ่งของจำเป็นอื่น ๆ เพิ่มขึ้น เช่น เจลแอลกอฮอล์ หน้ากากอนามัย การเตรียมค่าอาหารและของใช้สำหรับช่วงเก็บตัวอยู่ที่บ้าน หรือแม้กระทั่งค่าใช้จ่ายกรณีต้องการทำประกัน ทุกอย่างเกิดขึ้นอย่างกะทันหัน ซึ่งหากไม่มีเงินออมสำรองไว้ใช้จ่าย อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนได้ ดังนั้น เงินออมระยะสั้นหรือเงินออมฉุกเฉินจึงเป็นเงินที่สามารถสำรองใช้จ่ายได้เมื่อเกิดเหตุฉุกเฉินกะทันหัน และเงินออมส่วนนี้ควรเป็นเป้าหมายในการออมก่อนแรกที่ทุกคนควรทำให้สำเร็จ เพื่อให้สามารถพยุงตัวก้าวผ่านได้ทุกสถานการณ์ โดยสัดส่วนการออมเงินฉุกเฉินของแต่ละบุคคลอาจแตกต่างกันตามลักษณะอาชีพ รายได้ และความจำเป็น ทั้งนี้ มีหลักการเดียวกันคือ ค่าใช้จ่ายรายเดือน \times จำนวนเดือนความเสี่ยง = เงินออมฉุกเฉิน เช่น ใน 1 เดือนมีค่าใช้จ่ายรวมทั้งสิ้น 10,000 บาท หากมีความเสี่ยง 6 เดือน จะต้องมีการออมเงินฉุกเฉินเป็นจำนวนเงิน 60,000 บาท เป็นต้น โดยเงินออมประเภทนี้ควรเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมและมีสภาพคล่องสูงหรือเบิกถอนง่าย เช่น เงินฝากออมทรัพย์ เงินฝากประจำ กองทุนตลาดเงิน เป็นต้น

2. เงินออมระยะกลาง หรือเงินออมเพื่อความมั่นคง เมื่อเก็บเงินฉุกเฉินได้ครบตามจำนวนที่ต้องการแล้ว ควรตั้งเป้าหมายในการออมเงินระยะกลาง หรือเงินก้อนที่จะสร้างความมั่นคงให้กับชีวิตรวมทั้งเพื่อการใช้จ่ายตามความต้องการภายในระยะเวลา 2-10 ปี เช่น ซื้อมอเตอร์ไซค์ คอนโดมีเนียม ผ่อนรถ เก็บเงินแต่งงาน เก็บเงินสำหรับการท่องเที่ยวประจำปี รวมทั้งเก็บเงินเพื่อทำธุรกิจ ซึ่งจะต้องตระหนักถึงการตั้งเป้าหมายให้ชัดเจนตามลำดับความสำคัญว่า สิ่งไหนควรซื้อก่อนหลัง และเรามีความสามารถในการจ่ายเงินในระยะ

2-10 ปีนั้นหรือไม่ โดยเงินออมประเภทนี้ควรเลือกเครื่องมือที่เหมาะสม มีสภาพคล่องปานกลาง และมีความเสี่ยงปานกลาง เช่น ตราสารหนี้ต่าง ๆ หุ้นกู้เอกชน สลากออมสิน เป็นต้น

3. เงินออมระยะยาว หรือเงินออมเพื่อวัยเกษียณ หลังจากมีการจัดการเงินออมระยะกลางได้แล้ว ควรให้ความสำคัญกับเงินออมระยะยาว สำหรับระยะเวลาตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป ซึ่งเงินออมประเภทนี้หลายคนอาจมองข้ามเพราะคิดว่าเป็นเรื่องไกลตัว แต่ถือว่าเป็นเงินออมที่มีความสำคัญเช่นเดียวกับเงินออม 2 ประเภทข้างต้น เพื่อนำมาเป็นเงินทุนไว้ใช้จ่ายยามเกษียณ ถึงแม้เราจะไม่มีรายได้จากการทำงานแล้วแต่ยังมีเงินจำนวนนี้ไว้ใช้จ่าย ซึ่งเป็นทั้งค่าครองชีพ ค่ารักษาพยาบาล รวมถึงเป็นเงินสำหรับการท่องเที่ยวพักผ่อนในวัยเกษียณ นอกจากนี้เงินออมระยะยาวจะเป็นหลักประกันว่าเราสามารถดำรงชีพอยู่ได้อย่างไม่ขัดสนในวัยเกษียณ ซึ่งเงินออมประเภทนี้ควรเลือกเครื่องมือที่เหมาะสมให้ผลตอบแทนสูงในระยะยาว เช่น อสังหาริมทรัพย์ หุ้นพื้นฐานดี กองทุนหุ้นต่าง ๆ ประกันออมทรัพย์ระยะยาว ประกันบำนาญ เป็นต้น

ปัญหาการออมที่เกิดขึ้นในสังคมไทย

สำนักงานสถิติแห่งชาติได้รายงานผลการสำรวจครัวเรือนทั่วประเทศในปี 2561 พบว่าครัวเรือนไทยมีประมาณ 21.6 ล้านครัวเรือน มีครัวเรือนที่มีการออมเงิน 15.7 ล้านครัวเรือน คิดเป็นร้อยละ 72.7 และอีก 5.9 ล้านครัวเรือนหรือร้อยละ 27.3 ไม่มีเงินออม อย่างไรก็ตามเมื่อเปรียบเทียบการออมเห็นว่า จำนวนครัวเรือนที่มีการออมในปี 2561 เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ประมาณร้อยละ 6 แม้ว่าจำนวนครัวเรือนที่มีการออมจะเพิ่มขึ้น แต่ยังมีครัวเรือนไทยจำนวนมากที่ยังคงมีความไม่แน่นอนในการจัดสรรเงินออม ซึ่งอาจเกิดจากปัญหาการออมหลายด้านที่ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ทำการศึกษาปัญหาการเงินของครัวเรือนไทย จากแบบสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน (Socio-Economic Survey:

SES) โดยสำนักงานสถิติแห่งชาติ สามารถได้ข้อสรุป 8 ข้อเท็จจริง คือ

1. ความเปราะบางของครัวเรือนกระจุกตัวมากขึ้นในครัวเรือนที่มีหนี้ ขณะที่ครัวเรือนที่ไม่มีหนี้มีความเปราะบางลดลงต่อเนื่อง ซึ่งงานศึกษาของสถาบันวิจัยเศรษฐกิจป๋วย อึ๊งภากรณ์ พบว่าการขยายตัวของหนี้ครัวเรือนไทยส่วนใหญ่ยังกระจุกตัวอยู่กับผู้กู้รายเดิม และมีสัดส่วนเพียง 1 ใน 5 ที่มาจากการขยายตัวของผู้กู้รายใหม่ ส่งผลให้ความเปราะบางกระจุกตัวมากขึ้นในครัวเรือนที่มีหนี้ โดยสัดส่วนครัวเรือนที่มีหนี้และมีปัญหารายรับไม่พอรายจ่ายสูงขึ้นต่อเนื่องอยู่ที่ประมาณร้อยละ 60 ขณะที่สัดส่วนดังกล่าวของครัวเรือนที่ไม่มีหนี้มีแนวโน้มลดลง

2. ภาระหนี้และรายจ่ายไม่จำเป็นคือปัญหาหลักที่ทำให้ครัวเรือนไทยมีรายรับไม่พอรายจ่าย มีครัวเรือนประมาณร้อยละ 10 แม้อือเป็นส่วนน้อยที่มีรายรับไม่พอรายจ่ายจำเป็น แต่เมื่อนับรวมรายจ่ายไม่จำเป็นร่วมด้วย จะทำให้สัดส่วนครัวเรือนที่มีปัญหา รายรับไม่พอรายจ่ายเพิ่มขึ้นอยู่ที่ประมาณร้อยละ 30 และหากเพิ่มภาระหนี้เข้าไปในส่วนรายจ่ายจะทำให้สัดส่วนดังกล่าวสำหรับครัวเรือนที่มีหนี้ปรับสูงขึ้นถึงร้อยละ 60 สำหรับรายจ่ายที่ไม่จำเป็น เช่น ค่าท่องเที่ยว ค่าเครื่องประดับ เสื้อผ้า ค่าสังสรรค์ เป็นต้น

3. รายได้ที่ผันผวนไม่ใช่ปัจจัยหลักที่ทำให้ครัวเรือนก่อหนี้สิน แต่เป็นรายได้ที่มั่นคงที่ทำให้เข้าถึงบริการทางการเงิน (ก่อหนี้) ได้ดีขึ้น พบว่าแต่เดิมการก่อหนี้เกิดจากการที่ครัวเรือนมีรายได้ผันผวนจนไม่สามารถประเมินรายได้ในอนาคตได้ดีเท่าที่ควร และอาจสร้างปัญหาในการบริหารเงิน แต่ปัจจุบันกลับเป็นภาคครัวเรือนมีแหล่งรายรับที่มั่นคงมากขึ้นส่งผลให้สามารถเข้าถึงบริการทางการเงินได้ดีขึ้น เนื่องจากสถาบันการเงินมักจะให้เครดิตกับผู้กู้ที่มีรายได้มั่นคงมากกว่า ทำให้การเพิ่มขึ้นของรายได้ที่มั่นคงเป็นปัจจัยที่เอื้อให้เกิดการก่อหนี้สิน

4. ครัวเรือนมีสัดส่วนรายได้มั่นคงสูงขึ้นจะมีการใช้จ่ายมากขึ้น ขณะที่อัตราการออมจะลดลงสะท้อนถึงการขาดความระมัดระวังในการใช้จ่าย ผลลัพธ์ที่ได้ชี้ให้เห็นว่าครัวเรือนที่มีรายได้มั่นคงมีการใช้จ่ายที่มากขึ้นกว่าครัวเรือนที่มีรายได้น้อยลง เมื่อเทียบระหว่างครัวเรือนที่มีรายได้มั่นคงต่ำกว่าร้อยละ 20 กับครัวเรือนที่มีรายได้มั่นคงสูงกว่าร้อยละ 80 ครัวเรือนที่มีรายได้มั่นคงสูงกว่าร้อยละ 80 จะมีรายจ่ายที่สูงกว่าร้อยละ 6.5 ต่อเดือน และมีอัตราการออมเพียงร้อยละ 2 ต่อเดือน ในขณะที่ครัวเรือนที่มีรายได้มั่นคงต่ำกว่าร้อยละ 20 มีอัตราการออมที่สูงกว่าเป็น 2 เท่า

5. กลุ่มคน Gen Y (Y Generation) จะมีการใช้จ่ายมากกว่ารุ่นก่อนค่อนข้างมาก กลุ่มคน Gen Y คือกลุ่มคนที่เกิดในช่วง พ.ศ. 2523-2537 เป็นกลุ่มที่มีความสามารถด้านเทคโนโลยี สามารถเข้าถึงช่องทางสื่อออนไลน์ได้อย่างรวดเร็ว ทำให้มีพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินค่อนข้างง่ายโดยเฉพาะการใช้จ่ายโดยไม่จำเป็น จากผลสำรวจของศูนย์วิเคราะห์เศรษฐกิจ ธนาคารทหารไทย (TMB Analytics) ในปี 2562 เผยว่าประเทศไทยมีจำนวนกลุ่มคน Gen Y 14.4 ล้านคน โดย 7.2 ล้านคนหรือร้อยละ 50 ของคนกลุ่มดังกล่าว มีภาระหนี้เฉลี่ย 4.23 แสนบาทต่อคน และในจำนวน 7.2 ล้านคน กว่าร้อยละ 20 หรือ 1.4 ล้านคน เป็นกลุ่มที่ผิวนัดชำระคิดเป็นร้อยละ 7 ของสินเชื่อที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (NPL) ผลสำรวจแสดงถึงความต้องการของกลุ่มคน Gen Y ก่อนอายุครบ 40 ว่าต้องการมีบ้านร้อยละ 48 รถยนต์ร้อยละ 22 ขณะที่อยากมีเงินออมเพียงร้อยละ 13 เท่านั้น สะท้อนถึงแนวคิดการบริโภคนิยมเกิดการใช้จ่ายที่ไม่จำเป็น และไม่สัมพันธ์กับความสามารถในการออม จึงก่อให้เกิดการเป็นหนี้ด้วยวิธีการกู้เงินแทน

6. เทคโนโลยีทำให้ครัวเรือนขาดความระมัดระวังในการใช้จ่าย สื่อสังคมออนไลน์มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายอย่างมีนัยสำคัญ โดยค่าใช้จ่ายจะเพิ่มสูงขึ้นตามสัดส่วนของสมาชิก

ในครัวเรือนที่มีการใช้จ่ายผ่านระบบออนไลน์ที่มีการใช้จ่ายเพิ่มขึ้นประมาณร้อยละ 27 เมื่อเทียบกับครัวเรือนที่ไม่ได้ใช้อินเทอร์เน็ต แสดงให้เห็นถึงเทคโนโลยีได้สร้างความสะดวกในการใช้จ่ายและการกักหน้ที่ง่ายขึ้น

7. การเพิ่มรายได้เพื่อแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนจะขาดประสิทธิผล หากครัวเรือนไม่ปรับพฤติกรรมการใช้จ่าย การเพิ่มรายได้จะทำให้ครัวเรือนมีสภาพคล่องมากขึ้นและสามารถแก้ปัญหาหนี้ครัวเรือนได้ หากครัวเรือนนำรายได้ที่เพิ่มขึ้นไปชำระหนี้ ครัวเรือนก็จะมีโอกาสสูงที่จะสามารถปลดหนี้ได้ อย่างไรก็ตามผลการศึกษาพบว่าครัวเรือนที่มีหนี้และมีปัญหาทางการเงินจะนำรายได้ส่วนใหญ่ไปใช้จ่าย โดยเฉพาะกลุ่มคน Gen Y ที่จะนำเงินไปใช้จ่ายถึงประมาณ 3 ใน 4 และนำไปจ่ายภาระหนี้ในส่วนที่เหลือ ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญมากที่การเพิ่มรายได้ต้องมาพร้อมกับการเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่าย ไม่เช่นนั้นครัวเรือนจะมีปัญหาทางการเงินและไม่มีเงินออมที่เหมาะสม

8. ครัวเรือนไทยมีศักยภาพในการปรับตัวเพื่อให้สามารถหลุดพ้นจากการเป็นหนี้ได้ หากปรับพฤติกรรมการใช้จ่ายและมีการวางแผนการเงินที่ดี ปัจจัยที่ทำให้ครัวเรือนมีรายรับไม่พอรายจ่ายส่วนหนึ่งมาจากรายจ่ายไม่จำเป็นและส่วนใหญ่มากจากภาวะหนี้ที่สูง หากครัวเรือนปรับลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็นและนำเงินที่เหลือไปชำระหนี้ (ลดภาระหนี้) เพื่อลดเงินต้นอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอพบว่าหากให้ครัวเรือนไทยที่มีหนี้ลดรายจ่ายไม่จำเป็นลงร้อยละ 20 จะทำให้สัดส่วนครัวเรือนที่มีปัญหาทางการเงินลดลงประมาณร้อยละ 5 และตัวเลขดังกล่าวจะลดลงมากขึ้นหากครัวเรือนนำเงินส่วนต่างนี้ไปชำระหนี้แทนการใช้จ่าย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการออม

ปัจจัยที่มีผลต่อการออมขึ้นอยู่กับรูปแบบในการดำเนินชีวิตของแต่ละบุคคลว่าจะเหมือนหรือต่างกัน โดยปัจจัยที่มีผลต่อการออมแบ่งเป็นด้านได้ดังนี้

1. ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ประกอบด้วย 1.1) รายได้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการออม 1.2) ทรัพย์สิน ถ้ามีทรัพย์สินมากจะสามารถออมได้สูง 1.3) ผลตอบแทนหรืออัตราดอกเบี้ย ซึ่งได้แก่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร ตัวสัญญาใช้เงินหรือการซื้อขายหุ้น เป็นต้น 1.4) ปริมาณเงินในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งเมื่อมีมากการออมก็จะเพิ่มขึ้นตามไปด้วย 1.5) อัตราเงินเฟ้อส่งผลให้ความสามารถในการออมลดลง 1.6) ภาษีมีผลให้คนใช้จ่ายน้อยลงและการออมก็ลดลงด้วย เช่น ภาษีบุคคลธรรมดา ภาษีดอกเบี้ย เงินออมและภาษีเงินปันผล 1.7) การบริโภค ถ้ามีมากหรือฟุ่มเฟือยจะส่งผลโดยตรงต่อการออม 1.8) จำนวนสาขาของสถาบันการเงิน ทำให้เกิดความสะดวกและมีการออมเพิ่มขึ้น 1.9) จำนวนประชากร ถ้ามีเพิ่มขึ้นจะทำให้การออมลดลง

2. ปัจจัยทางสังคม ซึ่งมีอิทธิพลต่อการออมภาคครัวเรือนเป็นอย่างยิ่ง ประกอบด้วย 2.1) ขนาดของครอบครัว ครอบครัวใหญ่จำเป็นต้องใช้จ่ายมากกว่าครอบครัวเล็ก ความสามารถในการออมจึงน้อยกว่า 2.2) จำนวนผู้มีเงินได้ในครัวเรือน หากในครัวเรือนมีรายได้หลายคนย่อมส่งผลให้มีความสามารถในการออมสูง 2.3) เป้าหมายในการออม ย่อมเป็นแรงผลักดันในการออม 2.4) อายุ ช่วงอายุที่ต่างกันมีผลต่อการออมที่ต่างกัน 2.5) รสนิยมในการบริโภคหรือรสนิยมในการใช้ชีวิตในสังคม ถ้าประชาชนมีรสนิยมสูงย่อมส่งผลให้มีการออมน้อยลง 2.6) อาชีพที่แตกต่างกัน มีผลต่อรายได้และการออมที่ต่างกัน 2.7) ระดับการศึกษา ผู้มีระดับการศึกษาสูงมักมีรายได้สูงและมีความรู้ความเข้าใจเรื่องการออมสูงกว่าผู้มีระดับการศึกษาต่ำกว่า 2.8) กรรณสิทธิ์ในที่อยู่อาศัย ผู้มีกรรณสิทธิ์ในที่อยู่อาศัยย่อมมีความสามารถในการออมสูงกว่าผู้มีหนี้สินและภาระค่าใช้จ่ายในที่อยู่อาศัย 2.9) สภาพภูมิศาสตร์และเขตที่อยู่อาศัย ผู้อยู่ในเมืองสามารถเข้าถึงการออมได้มากกว่าผู้อยู่ในเขตชนบท 2.10) ความพร้อมของสถาบันการเงินทำให้

เกิดความสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้นของระบบการออมและระบบการติดต่อสื่อสารระหว่างประชาชนกับเจ้าหน้าที่ของสถาบันการเงินส่งผลสำคัญในการก่อให้เกิดการออม 2.11) การโฆษณาและสิ่งจูงใจทำให้คนเกิดความตื่นตัวและอยากออมมากขึ้น

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

จากสถานการณ์การออมของภาคประชาชนพบว่า ส่วนใหญ่ยังไม่สามารถมีเงินออมเพื่อใช้จ่ายในยามที่ไม่มีรายได้ หรือในวัยเกษียณเพื่อมิให้เป็นภาระพึ่งพิงต่อวัยทำงาน ประกอบกับข้อมูลของ United Nations World Population Ageing ระบุว่าสังคมไทยได้เริ่มเข้าสู่การเป็นสังคมสูงอายุ ตั้งแต่ปี 2552 เนื่องจากอัตราการเกิดที่ลดลง ทำให้ประชากรวัยสูงอายุมีจำนวนมากขึ้นและคาดการณ์ว่าจะเป็นสังคมผู้สูงอายุแบบสมบูรณ์ในปี 2564 เมื่อสัดส่วนประชากรที่มีอายุ 60 ปีขึ้นไปเพิ่มขึ้นร้อยละ 20 สถานการณ์ดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อสถานะทางเศรษฐกิจและการออมของประเทศอย่างยิ่งในฐานะที่ไทยเป็นประเทศกำลังพัฒนา ซึ่งประชากรส่วนมากของประเทศไม่ได้มีการวางแผนการออมมาตั้งแต่ช่วงวัยทำงานดังเห็นได้จากข้อมูลด้านปัญหาของการออมและปัจจัยที่ส่งผลต่อการออม ในขณะที่ระบบบำนาญของประเทศยังมีความเหลื่อมล้ำ กล่าวคือ ในภาครัฐมีกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ กองทุนสงเคราะห์ครู การประกันสังคมส่งเสริมการเก็บเงินสมทบลูกจ้างนายจ้าง ส่วนภาคเอกชนมีกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ทว่าในภาคประชาชนไม่มีกองทุนหรือระบบการออมอย่างเป็นระบบรวมถึงประชาชนส่วนใหญ่ขาดการตระหนักรู้ถึงความจำเป็นของการออมเพื่อการเกษียณของตนเอง ระบบบำนาญทั้ง 3 มิติมีการแยกการควบคุมจัดการแต่ละส่วน ขาดการบริหารและบูรณาการเป็นองค์รวมจนกระทั่งได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติ พ.ศ. 2554 ส่งผลให้มีกรอบการดำเนินงานสามารถรองรับประชาชนทุกภาคส่วน ช่วยลดความเหลื่อมล้ำของสังคมในมิติการออมเพื่อ

การเกษียณได้ หากมีการออมอย่างต่อเนื่องจะช่วยสร้างความเชื่อมั่นแก่ประชาชนให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีในวัยสูงอายุได้

กองทุนการออมแห่งชาติจึงเป็นกองทุนการออมเพื่อวัยสูงอายุที่ให้สิทธิ์ประชาชนสัญชาติไทยเข้าเป็นสมาชิกระบบบัญชีรายบุคคล เพราะปัจจุบันประเทศไทยยังไม่มีระบบการออมเพื่อการชราภาพที่ครอบคลุมภาคแรงงานทุกประเภทได้อย่างทั่วถึง ซึ่งยังมีแรงงานส่วนใหญ่ของประเทศที่ไม่ได้รับความคุ้มครองเพื่อการชราภาพ และแรงงานเหล่านี้มีความเสี่ยงที่จะตกอยู่ในความยากจนในวัยสูงอายุ เพราะไม่มีช่องทางให้เข้าถึงเครื่องมือการออมเงินในขณะที่อยู่ในวัยทำงาน รัฐบาลจึงจัดตั้งกองทุนเพื่อเป็นช่องทางการออมขั้นพื้นฐานให้แก่ผู้ที่ยังไม่ได้รับความคุ้มครองให้ได้รับผลประโยชน์ในรูปแบบของบำนาญ อันเป็นการสร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรมในการดูแลจากภาครัฐ เมื่อผู้ออมมีอายุครบ 60 ปี จะได้รับเงินบำนาญเป็นรายเดือนตลอดชีพ ถือเป็นการสร้างหลักประกันให้กับชีวิตในยามที่ไม่มีรายได้ประจำแก่แรงงานอิสระที่ไม่ได้อยู่ภายใต้การคุ้มครองกองทุนอื่น ดังนั้น การส่งเสริมการออมให้เกิดขึ้นในสังคมไทยจึงเป็นสิ่งจำเป็นที่ทุกฝ่ายควรให้ความร่วมมือเพื่อผลักดันและกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของการออม และเข้าสู่ระบบการออมตามนโยบายของรัฐบาลมากขึ้น โดยมีข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง 3 ระยะ ประกอบด้วยระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว ดังนี้

1. ระยะสั้น

1.1 ประชาสัมพันธ์ให้แรงงานนอกระบบที่มีศักยภาพในการออมสูงเข้าเป็นสมาชิกการออมแห่งชาติ เพื่อระดมเงินฝากเข้ากองทุนให้เพิ่มขึ้น

1.2 ประชาสัมพันธ์และสร้างความเข้าใจให้แรงงานนอกระบบตระหนักถึงความสำคัญของการออม และเริ่มออมตั้งแต่อายุน้อยเพื่อให้ได้รับบำนาญเพียงพอเมื่อถึงวัยเกษียณ

1.3 ส่งเสริมให้ประชาชนตระหนักและเห็นคุณค่าของการออมเงิน ตลอดจนมีการปลูกฝังวินัยการออมเงินในระดับครัวเรือนให้สามารถบริหารจัดการด้านการเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการออมอย่างถูกวิธี สร้างลักษณะนิสัยและพฤติกรรมที่ดีในการออมเงินของทุกช่วงวัย

1.5 ควรเพิ่มช่องทางในการฝากเงินหรือส่งเงินสมทบเพื่อให้เข้าถึงสมาชิกทุกกลุ่ม และครอบคลุมประชาชนในทุกพื้นที่ โดยอาจให้ส่งเงินได้ที่ร้านสะดวกซื้อต่าง ๆ เคาน์เตอร์เซอร์วิส การโอนเงินทางเอทีเอ็ม หรือระบบอินเทอร์เน็ต (Internet Banking)

2. ระยะกลางและระยะยาว

2.1 ควรศึกษาพฤติกรรมและเป้าหมายในการออมเงินของแต่ละกลุ่ม เพื่อเพิ่มช่องทางการออมให้เหมาะสมกับช่วงวัย โดยกำหนดสัดส่วนการลงทุนในสินทรัพย์แต่ละประเภทที่มีระดับความเสี่ยงแตกต่างกัน

2.2 ควรศึกษาและวิเคราะห์บริบททางสังคม ทักษะในการออม ปัญหาและอุปสรรคของการออมในแต่ละภูมิภาคของประเทศ เพื่อให้ทราบปัญหาที่แท้จริงของการออมให้สามารถนำไปสู่แนวทางการแก้ไขปัญหามาให้ชัดเจนและตรงกับสภาพข้อเท็จจริงของแต่ละภูมิภาค

2.3 ควรปรับปรุงฐานข้อมูลแรงงานให้มีความทันสมัย สามารถเชื่อมโยงกับฐานข้อมูลของกองทุนการออมแห่งชาติ เพื่อให้สามารถบูรณาการข้อมูลด้านสมาชิกของกองทุนกับจำนวนแรงงานนอกระบบหรือกลุ่มเป้าหมาย และเป็นการรักษาผลประโยชน์แก่ผู้สมัครกองทุนการออมแห่งชาติ

2.4 ภาครัฐควรกำหนดนโยบายหรือมาตรการเพิ่มรายได้หรือลดรายจ่ายควบคู่กันไป และควรควบคุมอัตราเงินเฟ้อไม่ให้อยู่ในระดับที่สูงเกินไป มีการส่งเสริมการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพและการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมสินค้าชุมชน รวมทั้งการสร้างความ

ตระหนักในการลดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น และลดการใช้สินค้าฟุ่มเฟือยต่าง ๆ เพื่อเงินออมในระดับครัวเรือน

2.5 ภาครัฐควรร่วมมือกับภาคเอกชนในการพัฒนาผลิตภัณฑ์หรือรูปแบบการออมใหม่ ๆ ที่หลากหลาย เพื่อให้มีความเหมาะสมกับพฤติกรรมการออมของประชาชนในทุกกลุ่มวัย รวมทั้งเสนอทางเลือกการออมเงินผ่านกองทุนการออมแห่งชาติในรูปแบบที่น่าสนใจและจูงใจกลุ่มเป้าหมายให้เข้าร่วมการออมเงินมากขึ้น

2.6 ควรศึกษาผลการบังคับใช้พระราชบัญญัติกองทุนการออมแห่งชาติในทุกมิติทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม โดยเฉพาะด้านแรงงานที่มีการเคลื่อนย้ายอยู่ตลอดเวลา จากแรงงานในระบบเป็นแรงงานนอกระบบ เนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวมีจุดประสงค์ประการหนึ่งเพื่อลดภาระของรัฐต่อการดูแลผู้สูงอายุในอนาคต เมื่อประเทศไทยก้าวสู่การเป็นสังคมสูงวัยโดยสมบูรณ์ อีกทั้งได้กำหนดผู้ที่มีสิทธิเข้าเป็นสมาชิกได้จะต้องเป็นผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ดังนั้น หากมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากรอาจส่งผลกระทบต่อ การส่งเสริมการออมตามพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว อีกทั้งเป็นการประเมินความคุ้มค่าเพื่อหาทางเลือกที่เหมาะสมต่อการส่งเสริมการออมภาคประชาชนที่มีประสิทธิภาพต่อไป

บรรณานุกรม

กรมกิจการผู้สูงอายุ. (ม.ป.ป.). **สถานการณ์และแนวโน้มสังคมผู้สูงอายุไทย พ.ศ. 2556-2573**. สืบค้น 1 กรกฎาคม 2563 จาก <http://www.dop.go.th/th/know/1/47>
“ครัวเรือนไทย” รายได้ลด-หนี้เพิ่ม-ออมน้อย-มีเงินออมมียามฉุกเฉินไม่เกิน 3 เดือน. (15 ธันวาคม 2562). สืบค้น 29 มิถุนายน 2563 จาก <http://www.voicetv.co.th/read/72OY8bFRN>

เงินออมสำคัญไฉน ทำไมต้องมีเงินออม. (ม.ป.ป.)

สืบค้น 3 กรกฎาคม 2563 จาก

<https://www.ncb.co.th/finance/knowledge/why-save-money>

เจาะอินไซด์พฤติกรรม Gen Y กลุ่มก่อนนี้ อายาก็
อยากได้ แต่เงิน (ในกระเป๋า) ไม่ค่อยจะมี.

(25 พฤศจิกายน 2562). สืบค้น 29 มิถุนายน
2563 จาก

<https://marketeeronline.co/archives/132740>

ชนนันทน์ รักษากัญจน์. (30 กรกฎาคม 2562).

ไทยเดินทางเข้าสู่สังคมสูงอายุ เป็น
แห่งแรกในกลุ่มประเทศพัฒนา. สืบค้น
1 กรกฎาคม 2563 จาก

<https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/647853>

ชานียะส์ ช่างวัฒนกุล. (2559). ปัจจัยที่มีอิทธิพล
ต่อพฤติกรรมการออมของประชาชน

จังหวัดสตูล. (วิทยานิพนธ์ปริญญา
บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต).

มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สาขาวิชา
บริหารธุรกิจบัณฑิต.

ณัฐฐารัตน์ หาญศรี. (ม.ป.ป.). การออมของ
ครัวเรือนฐานรากในประเทศไทย.

สืบค้น 13 กรกฎาคม 2563 จาก

https://www.gsb.or.th/getattachment/8c5f36c4-a06e-492b-a7da-86e7066ff721/GR_report_save_detail.aspx

ธนภรณ์ จิตตินันท์ และ ณัคนางค์ กุลนาถศิริ.

(12 กรกฎาคม 2560). **รับมือสังคม
ผู้สูงอายุ: ตัวอย่างจากต่างประเทศ.**

สืบค้น 1 กรกฎาคม 2563 จาก

<https://themomentum.co/happy-life-aging-society/>

ธนาคารทหารไทย. (2563). 'สูตรการออมเงิน'

ให้รองรับการใช้จ่ายในทุกช่วงชีวิต

สำหรับทุกอาชีพ. สืบค้น 29 มิถุนายน
2563 จาก

<https://www.tmbbank.com/balance-by-tmb/money/balance-money-saving-formula.html>

ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2563). การประชุม

นักวิเคราะห์ (Analyst Meeting)

ครั้งที่ 1/2563. สืบค้น 29 มิถุนายน

2563 จาก

https://www.bot.or.th/Thai/MonetaryPolicy/MonetPolicyComittee/MPR/DocLib/AnalystMeeting_Q42562.pdf

ธนาคารแห่งประเทศไทย, ฝ่ายนโยบายการเงิน.

(2563). เริ่มต้นการออมกับปี

ใหม่. สืบค้น 29 มิถุนายน 2563 จาก

https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/DocLib/Article_13Jan2020.pdf

ธิดารัตน์ เห็นพร้อม. (17 เมษายน 2563). ดัชนี

ภาวะศก.มี.ค. ร่วงเดือนที่ 3 เครื่องชี้

การออมลดลง-สะท้อนครัวเรือนดึงเงิน

มาใช้จ่ายหลังรายได้ลด. สืบค้น 29

มิถุนายน 2563 จาก

<https://thanhoon.com/article/220869>

นเรศ หนองใหญ่. (2560). พฤติกรรมการออมของ

ประชาชนในเขตพื้นที่เมืองพัทยา จังหวัด

ชลบุรี. (วิทยานิพนธ์ปริญญา

รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต).

มหาวิทยาลัยบูรพา, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ.

ประธาน จิวจินดา. (26 พฤศจิกายน 2562).
**การออมภาคครัวเรือนของไทย ...
แนวโน้มและข้อจำกัด.** สืบค้น 29
มิถุนายน 2563 จาก
[https://www.bangkokbiznews.com
/news/detail/855981](https://www.bangkokbiznews.com/news/detail/855981)

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554.
(2554). **การออม.** สืบค้น 2 กรกฎาคม
2563 จาก
<http://www.royin.go.th/dictionary/>

ภาพรวมเศรษฐกิจโลก 2020. (มิถุนายน 2563).
สืบค้น 29 มิถุนายน 2563 จาก
[https://www.scbeic.com/th/detail/file/product/6862/fogckyjqx/Outlook_
Q2_2020.pdf](https://www.scbeic.com/th/detail/file/product/6862/fogckyjqx/Outlook_Q2_2020.pdf)

สรุา ชื่นโชคสันต์ และคณะ. (ม.ป.ป.). 8
**ข้อเท็จจริง ปัญหาการเงินของ
ครัวเรือนไทย.** สืบค้น 29 มิถุนายน
2563 จาก
[https://www.bot.or.th/Thai/Resear
chAndPublications/articles/Pages/
Article_30Oct2019.aspx](https://www.bot.or.th/Thai/ResearchAndPublications/articles/Pages/Article_30Oct2019.aspx)

สุชาติ สวะะพรม. (2558). **การให้คุณค่าและ
ลักษณะการออมเงินของผู้สูงอายุที่มา
ใช้บริการ ธนาคารกรุงไทย จำกัด
(มหาชน) สาขาอาคารซิลลิคเฮ้าส์.**
สืบค้น 29 มิถุนายน 2563 จาก
[https://dric.nrct.go.th/Search/Sear
chDetail/306621](https://dric.nrct.go.th/Search/SearchDetail/306621)

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนัก
งบประมาณของรัฐสภา. (2559).
**การศึกษาดำเนินการกองทุน
การออมแห่งชาติ.** สืบค้น 3 กรกฎาคม
2563 จาก
[https://library2.parliament.go.th/e
book/content-ebspa/pbo-report4-
2559.pdf](https://library2.parliament.go.th/ebook/content-ebspa/pbo-report4-2559.pdf)

ออมเงินเป็น จัดการเงินได้ เขากำลังทำอะไร.
(ม.ป.ป.). สืบค้น 3 กรกฎาคม 2563
จาก
[https://www.krungsri.com/bank/th
/plearn-plearn/saving-money-
management-however.html](https://www.krungsri.com/bank/th/plearn-plearn/saving-money-management-however.html)